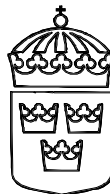

Kommittédirektiv

Dataskyddsförordningen – behandling av personuppgifter vid antidopningsarbete inom idrotten

Dir.
2018:31

Beslut vid regeringssammanträde den 26 april 2018

Sammanfattning

En särskild utredare ska utreda vissa frågor om antidopningsarbete inom idrotten. Syftet är att säkerställa att förordning (EU) 2016/679 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan kallad EU:s dataskyddsförordning, följs.

Utredaren ska bl.a.

- undersöka vilka konsekvenser dataskyddsförordningen medför i fråga om personuppgiftsbehandling vid antidopningsarbete inom idrott,
- analysera behovet av särskilda bestämmelser om personuppgiftsbehandling vid antidopningsarbete inom idrott,
- överväga behovet av reglering om behandling av särskilda kategorier av personuppgifter och personuppgifter som rör lagöverträdelser,
- bedöma om det finns behov av författningsreglerade bestämmelser om sekretess och tystnadsplikt, och
- lämna sådana författningsförslag som är behövliga och lämpliga.

Uppdraget ska redovisas senast den 28 februari 2019.

Arbetet mot dopning inom idrotten

Världsantidopningsbyrån

Den viktigaste plattformen för samordning och harmonisering av antidopningsarbetet inom idrotten är Världsantidopningsbyrån (WADA), där representanter för internationell idrott och världens regeringar sedan bildandet 1999 arbetar tillsammans i kampen mot dopning. Inom ramen för sitt världsantidopningsprogram har WADA antagit en världsantidopningskod som sedan 2004 är det regelverk som stora delar av den organiserade idrotten ska rätta sig efter. Den nu gällande världsantidopningskoden kommer att revideras i november 2019.

Idrottens antidopningsarbete i Sverige

I Sverige sköts antidopningsarbetet i dag inom idrotten framför allt av Sveriges Riksidrottsförbund (Riksidrottsförbundet). Inom sin antidopningsverksamhet behandlar Riksidrottsförbundet personuppgifter, vilket enligt reglerna genomförs med stöd av ett särskilt samtycke som genom medlemskapet i Riksidrottsförbundet lämnas skriftligen av den vars personuppgifter behandlas. Riksidrottsförbundet har genomfört världsantidopningskoden i sitt regelverk bl.a. genom att anta Idrottens Antidopingreglemente. Antidopningsarbetet bedrivs genom kontrollverksamhet, juridisk verksamhet, information och utbildning, forskning och utveckling, nationell och internationell samverkan samt kvalitetssäkring. Det är en förutsättning att idrottens antidopningsverksamhet även framöver är förenlig med världsantidopningskodens bestämmelser och arbetets organisering måste utgå ifrån detta.

Internationella åtaganden

Sverige har anslutit sig till Europarådets antidopningskonvention från 1989 som ratificerats av 50 stater inklusive Sverige. Konventionen är öppen för alla stater och innehåller riktlinjer för t.ex. lagstiftning, finansiering och utbildning. Sverige har även undertecknat konventionens tilläggsprotokoll som bl.a. lägger fast riktlinjer för utvärdering av konventionens efterlevnad.

Härutöver har Sverige även ratificerat Unescos internationella konvention mot dopning inom idrotten från 2005 som syftar till att främja förebyggande insatser och bekämpning av dopning inom idrotten. En av konventionens viktigare beståndsdelar är att konventionsstaterna i sitt nationella antidopningsarbete åtar sig att följa världsantidopningskodens principer.

Integritetsfrågor och dataskydd

Ett effektivt arbete mot dopning inom idrotten inbegriper ett flertal moment som kan innebära en risk för att den enskildes personliga integritet kränks. En särskild integritetsfråga gäller hur personuppgifter behandlas vid antidopningsarbetet.

Regler om dataskydd

Reglering om dataskydd inom EU

Den allmänna regleringen om behandling av personuppgifter inom EU finns i dag i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter som i Sverige huvudsakligen genomförts genom personuppgiftslagen (1998:204). Direktivet syftar till att garantera en hög och i alla medlemsstater likvärdig skyddsnivå när det gäller enskilda personers fri- och rättigheter med avseende på behandling av personuppgifter samt att främja ett fritt flöde av personuppgifter mellan medlemsstaterna i EU.

Den 27 april 2016 antogs EU:s dataskyddsförordning. Förordningen utgör en ny generell reglering för personuppgiftsbehandling inom EU och ersätter det nuvarande dataskyddsdirektivet när den börjar tillämpas den 25 maj 2018. Det huvudsakliga syftet med förordningen är att ytterligare harmonisera och effektivisera skyddet för personuppgifter för att förbättra den inre marknadens funktion och öka enskildas kontroll över sina personuppgifter. Dataskyddsförordningen är direkt tillämplig i medlemsstaterna men både förutsätter och möjliggör kompletterande nationella bestämmelser av olika slag.

Svensk reglering om dataskydd

Riksdagen har beslutat om en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (lagen [2018:218] med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, dataskyddslagen. Se propositionen Ny dataskyddslag (prop. 2017/18:105). Lagen innehåller bl.a. bestämmelser om att dataskyddsförordningen med vissa undantag ska gälla även utanför sitt egentliga tillämpningsområde, t.ex. i verksamhet som rör nationell säkerhet.

Uppdraget*Allmänna riktlinjer för uppdraget*

EU:s dataskyddsförordning kommer att utgöra den generella regleringen för personuppgiftsbehandling inom EU. I egenskap av förordning har den allmän giltighet och är bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna. Utgångspunkten är att en EU-förordning inte ska genomföras nationellt. Det kan dock konstateras att dataskyddsförordningen både förutsätter och medger nationella bestämmelser som kompletterar delar av förordningen genom specificeringar eller undantag.

Regeringen anser att det finns behov av att undersöka vilka konsekvenser dataskyddsförordningen medför i fråga om personuppgiftsbehandling vid antidopningsarbete inom idrotten. En utgångspunkt för utredaren ska vara att det för närvarande är Riksidrottsförbundet som hanterar större delen av idrottens antidopningsarbete i Sverige, men också myndigheter och privata aktörer arbetar mot dopning i samhället. I arbetet mot dopning sker behandling av personuppgifter.

Utredaren ska utifrån EU:s dataskyddsförordning och dataskyddslagen analysera och redovisa konsekvenserna av den nya dataskyddsregleringen för den personuppgiftsbehandling som utförs i antidopningsarbete. Vid bedömningen ingår även att beakta överföring av personuppgifter till tredjeland eller internationella organisationer. Om utredaren i sin analys kommer fram till att

bestämmelser behövs för att säkerställa att det finns stöd för personuppgiftsbehandling som är nödvändig och som sker vid antidopningsarbete i idrotten, ska utredaren lämna fullständiga författningsförslag.

Utredaren ska i sitt arbete bl.a. beakta betänkandet Antidopning Sverige (SOU 2011:10) och remissvar på betänkandet (S2015/00034/FS). Utredaren ska också beakta den redogörelse för personuppgiftsbehandling inom Riksidrottsförbundet som beskrivs i promemorian Antidopningavdelningens hantering av personuppgifter (S2017/01357/FS) samt rapporten publicerad av EU-kommissionen, Antidopning och dataskydd – en utvärdering av antidopningslagar och praxis i EU:s medlemsstater mot bakgrund av den allmänna dataskyddsförordningen (S2017/05693/FS).

Regeringen anser att det är angeläget att säkerställa att det finns stöd för personuppgiftsbehandlingen inom det nuvarande antidopningsarbetet. Behovet av ytterligare kompletterande reglering vad avser personuppgiftsbehandling bör därför skyndsamt utredas. Med hänsyn till den begränsade utredningstid som lämnas avgränsas utredningsuppdraget till att säkerställa att det finns stöd för den personuppgiftsbehandling som är nödvändig inom nuvarande antidopningsverksamhet samtidigt som ett starkt skydd för den personliga integriteten upprätthålls.

Den särskilda utredaren ska

- undersöka vilka konsekvenser dataskyddsförordningen medför i fråga om personuppgiftsbehandling vid antidopningsarbete inom idrott,
- analysera behovet av särskilda bestämmelser om personuppgiftsbehandling vid antidopningsarbete inom idrott, och
- lämna behövliga och lämpliga författningsförslag.

Behandling av vissa kategorier av personuppgifter vid antidopningsarbete

EU:s dataskyddsförordning innehåller ett förbud mot att behandla särskilda kategorier av personuppgifter. Med särskilda kategorier av personuppgifter avses uppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk

övertygelse eller medlemskap i fackförening och behandling av genetiska uppgifter, biometriska uppgifter för att entydigt identifiera en fysisk person, uppgifter om hälsa eller uppgifter om en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning (artikel 9.1).

Från förbudet finns flera undantag, exempelvis vid personuppgiftsbehandling av hänsyn till allmänt intresse (artikel 9.2). För att vissa av undantagen ska vara tillämpliga krävs att grunden för sådana behandlingar kommer till uttryck i unionsrätten eller i nationell rätt.

Vid antidopningsarbetet behandlas särskilda kategorier av personuppgifter, t.ex. uppgifter om hälsa. I uppdraget bör det därför bli aktuellt att överväga behovet av reglering om behandling av särskilda kategorier av personuppgifter i förhållande till artikel 9 i dataskyddsförordningen och den nationella dataskyddsregleringen.

Uppgifter om lagöverträdelse tillhör inte de särskilda kategorier av personuppgifter som omfattas av förbudet mot behandling i artikel 9 i dataskyddsförordningen, men anses ändå vara en kategori personuppgifter som förtjänar särskilt skydd. I detta sammanhang bör utredaren därför även överväga om en särskild reglering i förhållande till artikel 10 i dataskyddsförordningen och den nationella dataskyddsregleringen behövs.

En utgångspunkt för uppdraget är att det ska finnas ändamålsenliga möjligheter att behandla personuppgifter vid antidopningsarbetet samtidigt som ett starkt skydd för den personliga integriteten upprätthålls.

Utredaren ska

- överväga behovet av reglering om behandling av särskilda kategorier av personuppgifter och personuppgifter som rör lagöverträdelse, och
- lämna behövliga och lämpliga författningsförslag.

Skydd för känsliga uppgifter

För idrotten gäller Riksidrottsförbundets stadgar samt Idrottens Antidopingreglemente. Av 13 kap. 8 § Riksidrottsförbundets stadgar följer att sekretess gäller inom Riksidrottsförbundets an-

tidopningsverksamhet för uppgift som avser planering av kontroller och genomförda kontroller samt dopningsärenden om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att verksamheten eller den person uppgiften gäller lider men. Vidare framgår att sekretess gäller för andra uppgifter inom antidopningsverksamheten om det kan antas att verksamheten eller den uppgiften rör lider men om uppgiften röjs. Av samma paragraf i stadgarna framgår också att vad som nu sagts inte utgör hinder för Dopingkommissionen att lämna information till berört specialidrottsförbund och internationellt specialidrottsförbund samt WADA. För sådan information gäller motsvarande sekretess.

Utredaren ska undersöka om det behövs författningsreglerade bestämmelser om sekretess eller tystnadsplikt för att säkerställa att känsliga uppgifter i samband med antidopningsarbete åtnjuter tillräckligt skydd. I anslutning till denna fråga ska även utredaren analysera vilka uppgifter som ska få lämnas ut och till vilka. Om utredaren bedömer att det behövs bestämmelser om sekretess eller tystnadsplikt, ska fullständigt författningsförslag lämnas. Sådana förslag får inte onödigt försvåra möjligheterna att lämna ut information till polisen eller tullen i samband med brottsutredningar.

Utredaren ska

- bedöma om det finns behov av författningsreglerade bestämmelser om sekretess och tystnadsplikt, och
- lämna behövliga och lämpliga författningsförslag.

Konsekvensbeskrivningar

Ekonomiska och andra konsekvenser av de förslag som lämnas ska redovisas. Förslagets konsekvenser ska redovisas enligt 14–15 a §§ kommittéförordningen (1998:1474). Om förslagen kan förväntas leda till kostnadsökningar för det allmänna, ska utredaren föreslå hur dessa ska finansieras. Utredaren ska också redovisa förslagets konsekvenser för den personliga integriteten.

Samråd och redovisning av uppdraget

Vid anpassningen av svensk rätt till den nya EU-regleringen bör en enhetlig tolkning eftersträvas. Utredaren ska därför hålla sig informerad om och beakta relevant arbete som bedrivs inom Regeringskansliet, utredningsväsendet och EU.

Under genomförandet av uppdraget ska utredaren, i den utsträckning som bedöms lämplig, också inhämta synpunkter och upplysningar från Datainspektionen och andra myndigheter samt Riksidrottsförbund och andra organisationer som kan vara berörda av uppdraget.

Uppdraget ska redovisas senast den 28 februari 2019.

(Socialdepartementet)